

ย่อเอกสาร

Abstracts

**The World Bank. World Development Report 1993: investing in health.
New York: Oxford University Press, 1993:99-106.**

การระบาดของโรคเอดส์เป็นปัญหาที่เป็นภาระทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน เหตุที่ทางธนาคารโลกหยิบยกปัญหานี้ขึ้นมาพิจารณาในฐานะเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็เพราะการแพร่กระจายของโรคนี้สะท้อนค่าของความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา

การป้องกันที่ได้ผลจะต้องประกอบด้วยนโยบายและกลวิธีที่ชัดเจน และหมุนเนื่องด้วยทรัพยากรที่จัดสรรให้เหมาะสม กลวิธีที่สำคัญที่ได้ผลในขณะที่การระบาดของโรคอยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงได้แก่ การส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย การจัดบริการรักษากามโรค และการลดการติดเชื้อจากการถ่ายเลือด ในปัจจุบันคาดกันว่ามีค่าใช้จ่ายประมาณถึง 1500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การกำหนดเป้าหมายของการป้องกันในกลุ่มเสี่ยงสูง เช่น โสเภณี แรงงานอพยพ ทหารเกณฑ์ คนขับรถบรรทุก และผู้เสพยาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มที่กิจกรรมป้องกันให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า นอกจากนั้นควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้หญิง โดยมีวัตถุประสงค์และเนื้อหาของโครงการที่แตกต่างออกไป ซึ่งจะได้ผลในระยะยาว

จากการสรุปประสบการณ์ในการต่อสู้กับภัยโรคเอดส์ของหลายประเทศ ได้ให้บทเรียนที่สำคัญว่าลักษณะของกิจกรรมที่จำเป็นได้แก่

- การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์

- การส่งเสริมให้มีการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงต่อการป้องกันโรคเอดส์และกามโรค
- การใช้มาตรการที่จะทำให้มีการลดการแพร่เชื้อทางการให้เลือดและผลผลิตของเลือด
- การพัฒนาคลินิกกามโรคให้เป็นจุดบริการเพื่อลดการติดต่อโรคเอดส์จากเพศสัมพันธ์
- การจัดบริการตรวจเลือดด้วยความสมัครใจเพื่อเสริมพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ซึ่งจะต้องทำควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษา
- การเฝ้าระวังสถานะการณ์ทางระบาดวิทยาของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนควบคุมโรค
- การจัดบริการรักษาดูแลผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ใช้งบประมาณจำนวนมาก
- ควรให้ความสำคัญในการควบคุมโรคเอดส์โดยยกเป็นแผนงานโครงการระดับชาติ ซึ่งในกรณีนี้ประเทศไทยได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวอย่างที่ดีในการประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาทำงานภายใต้แผนระดับชาติด้วยกัน

การจัดความสำคัญของแผนงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ควรจะต้องใช้แนวทาง 3 ประการหลักได้แก่ ความซุกของการติดเชื้อในปัจจุบัน โอกาสที่จะมีการแพร่ระบาดในอนาคต และภาระในการดูแลผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอยู่ ซึ่งจะทำให้สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) พื้นที่ที่มีความซุกของการติดเชื้อเอดส์และกาม

โรคต่ำ ควรจะให้การศึกษาด้านเพศและการเจริญพันธุ์ รวมทั้งจัดการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มเสี่ยงสูง

2) พื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของการติดเชื้อเอดส์ในระยะต้นและมีความชุกของกามโรคสูง จะต้องดำเนินการดำเนินการป้องกันในกลุ่มผู้ชายบริการทางเพศ และเสริมด้วยการให้การศึกษาและควบคุมเลือดบริจาค

3) พื้นที่ที่มีการระบาดของเชื้อเอดส์มากแล้ว แต่ยังมีผู้ป่วยน้อย จะต้องพัฒนาโครงการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มประชากรทั่วไป การให้บริการตรวจเลือดด้วยความสมัครใจ การให้บริการให้คำปรึกษา และ

การเตรียมการดูแลผู้ป่วย

4) พื้นที่ที่มีการระบาดอย่างมาก มีผู้ป่วยเป็นภาระแก่สังคมแล้ว จะต้องจัดการบริการทางการแพทย์ป้องกันโรคผสมผสานไปกับการดูแลรักษาผู้ป่วย

การทำงานของหน่วยงานเอกชนสาธารณประโยชน์สามารถดำเนินบทบาทในการให้การศึกษาเพื่อป้องกันโรคและสนับสนุนเชิงสังคมได้ โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงโสเภณีและกลุ่มผู้ติดยาเสพติด แต่การประสานแผนให้เหมาะสมกับภาครัฐฯ เป็นประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาให้เหมาะสม

วิพุธ พูลเจริญ พ.บ.

กรมควบคุมโรคติดต่อ

Cohen J. Jitters Jeopardize AIDS Vaccine trials, Science 262:980-1.

เป้าหมายของการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคเอดส์คือการทดลองวัคซีนที่ได้รับการพิสูจน์ว่าปลอดภัยและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้ในคนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง ซึ่งสถาบันสาธารณสุขแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NIH) ได้เตรียมทบทวนแผนที่จะทำการทดลองในเดือนธันวาคม 2536 แต่ในการประชุมเรื่องความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาวัคซีนครั้งที่ 6 ที่จัดขึ้นที่อเล็กซานเดรีย รัฐเวอร์จิเนีย ในสหรัฐอเมริกา ที่ประชุมได้ให้ความสนใจในเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกันซึ่งเรียกว่า Neutralizing antibody ซึ่งไม่เพียงแต่จะไปเกาะติดกับเชื้อไวรัสเท่านั้น แต่ยังมีผลป้องกันไม่ให้เชื้อไวรัสแทรกซึมเข้าไปในเซลล์ต่างๆของร่างกายได้ ดังนั้น สิ่งที่น่าวิจัยต้องการก็คือการใช้วัคซีน กระตุ้นให้เกิด Neutralizing antibody ขึ้นในกระแสโลหิต ในการทดลองที่ผ่านมาซึ่งเชื่อว่า

ได้เห็นแสงแห่งชัยชนะอยู่รำไร ก็เพราะว่าในการศึกษาเลือดตัวอย่างจากอาสาสมัครในทดลองวัคซีนพบว่าภูมิคุ้มกันชนิดดังกล่าวขึ้นมา

แต่มีผู้สงสัยว่าการทดลองเหล่านั้น ทำกับวัคซีนซึ่งสร้างจากเชื้อไวรัสที่เลี้ยงเอาไว้ในห้องทดลอง และเริ่มสงสัยว่าภูมิคุ้มกันดังกล่าวสามารถจะจัดการกับไวรัสที่พบในโลกภายนอกห้องทดลองหรือไม่ จึงมีการนำไปทดสอบกับไวรัสที่แยกใหม่จากผู้ป่วยเรียกว่า (Primary field isolates) ซึ่งน่าจะมีลักษณะสายพันธุ์เหมือนกับเชื้อไวรัสที่นำมาใช้ทำวัคซีน แต่จากการทดลองวิเคราะห์เลือดของ Bolognesi จากผู้เข้าทดลอง 40 ราย ซึ่งใช้วัคซีนที่แตกต่างกัน 6 ชนิดพบว่าภูมิคุ้มกันที่สร้างขึ้นไม่สามารถหยุดยั้งเชื้อไวรัสที่แยกใหม่จากผู้ป่วยโรคเอดส์ไม่ให้เข้าสู่เซลล์ของร่างกายได้ เช่นเดียวกับการทดลองของสถาบันวิจัยแห่ง

กองทัพวอลเตอร์รีด พบว่า จากเลือดของผู้เข้าทดลอง 34 ตัวอย่าง ก็พบว่าไม่สามารถจะสร้าง Neutra-lizing Antibody ต่อไวรัสที่แยกจากผู้ป่วยเช่นกัน

นอกจากนั้นก็เป็นการเสนอผลการทดลองของบริษัท California's Chiron Corp ซึ่งก็ประสบผลเช่นเดียวกัน มีเพียงการทดลองวัคซีนของ New York's United Biomedical Inc. เท่านั้นที่พบว่า สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่หยุดยั้งการติดเชื้อเข้าไปในเซลล์ของไวรัสที่แยกจากผู้ป่วยได้

ข้อสรุปของนักวิจัยและนักทดลองหลายท่านบ่งบอก ว่า การพัฒนาไวรัสวัคซีนเอดส์ยังมีอุปสรรคอีกมากมาย เพราะการที่ไวรัสที่อยู่ในร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะ ไปเรื่อยๆ ทำให้ดูเหมือนว่าการทำการทดลองวัคซีนดังกล่าวเป็นเรื่องยากเย็นเหลือเกิน แต่นักวิทยาศาสตร์ก็ยังเชื่อว่า ถึงแม้ว่า วัคซีนเหล่านี้จะมีสัมฤทธิ์ผลต่ำ แต่ก็ยังน่าจะนำไปทดลองในคนอยู่.

วิพุธ พูลเจริญ พ.บ.

กรมควบคุมโรคติดต่อ